

Wie hoort ... te kijken !?

Utrecht 17.03.06

Guido Lichtert, Ph.D.

Jonghelinckshof
K.U. Leuven
Lessius Hogeschool

Guido.Lichtert@ped.kuleuven.be

Audiologisch traject

➤ Objectieve tests
Tonaal audiometrie
(BOA)	↓
0-3 m	➤ Informatieverstrekking
Start vroeg-en
thuisbegeleiding
➤ Tonaal audiometrie
(BOA en begin VRA)	↓
3-6 m	➤ Start hoortoestel-
aanpassing
➤ Tonaal audiometrie
en A&E (VRA)	↓
6-9 m	➤ Verfijning hoortoestel-
instelling
➤ Tonaal audiometrie
en A&E (VRA)	↓
9-12 m	➤ Cochleair inplant of
hoorapparaat ?

Bron: PPT Kim Smits & Cathy Jochems. Joint committee on Infant Hearing. Year 2000 position statement (Pediatrics,2000)

MILLENNIUM SHIFT

neuroplasticiteit

- ◆ Sharma, Dorman & Kral (2005)
 - Vonden met cortical auditory evoked potentials (CAEP) een sensitieve periode voor een plastische uitbouw van centrale auditieve systeem tot 3 j 6 maanden vergelijkbaar met horende normgroep.
- ◆ deRegnier, Worwa, & Mattia (2004)
 - Onderzoek met evoked potentials (EP) naar de evolutie in de reactietijd op stem van moeder en vreemde persoon tussen 0 en 1 maand suggereert de vroege ontwikkeling van linker hemisferische specificiteit voor gesproken taal.

Communicatieve mismatch

- ◆ Meadow-Orlans (1997)
- ◆ Spencer & Gutfreund (1990)

Hoog controlerende interactiestijl

- ◆ Eddy (1999)
- ◆ Janjua, Woll & Kyle (2002)
- ◆ Power, Wood, Wood & Macdougall (1990)
- ◆ Prendergast & McCollum (1996)
- ◆ Pressman, Pipp-Siegel, Yoshinaga-Itano, & Deas (1999)
- ◆ Spencer & Gutfreund (1990)
- ◆ Wedell-Monnig & Lumely (1980)

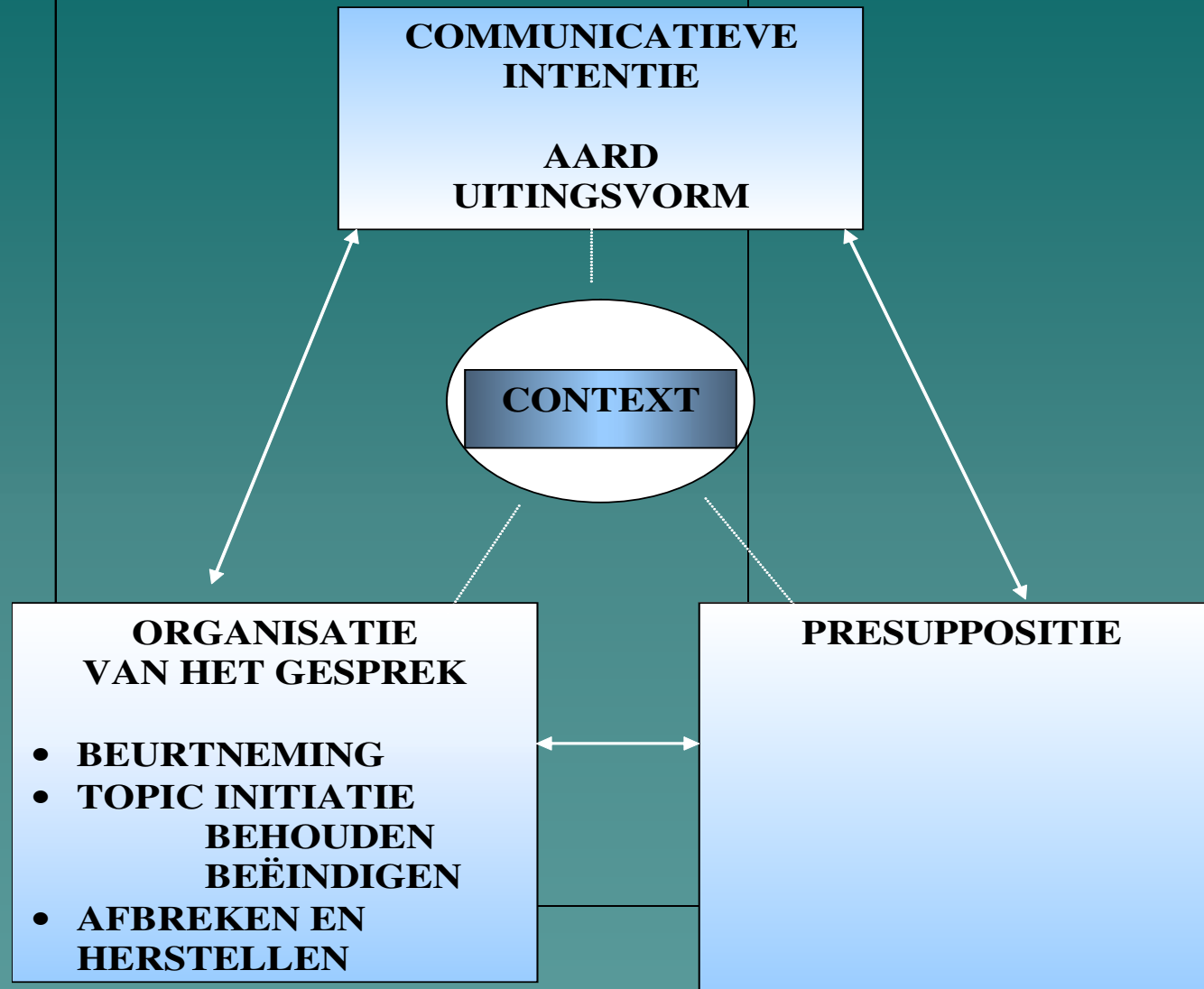
Visuele aandachtsstrategieën

- ◆ Swisher (1992)
- ◆ Harris & Mohay (1997)
- ◆ Koester, Karkowski & Traci (1998)
- ◆ Loots, 2000
- ◆ Spencer (2000)
- ◆ Spencer, Swisher & Waxman (2004)

Praktijkbetrokken onderzoek

Evidenced based practice

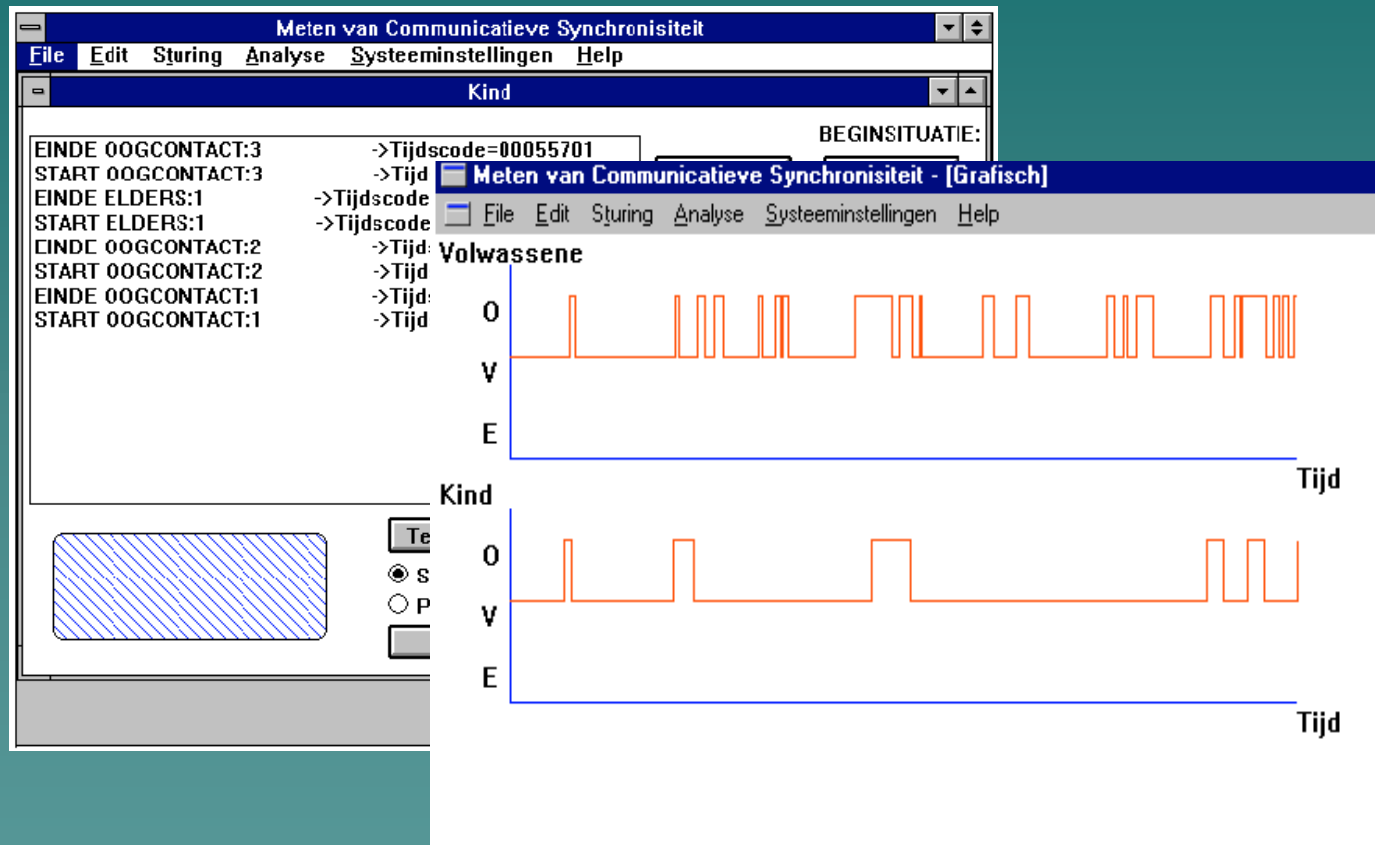
Pragmatiek (Roth & Spekman)

Observatiebatterij

1. ontlokkingsstaken voor proto-imperatief gedrag (LiSPaid-PI)
2. blokkentoren
3. boekje kijken
4. vrij spel met boerderij
5. ontlokkingsstaken voor proto-declaratief gedrag (LiSPaid-PD)
6. Jack-in-the-Box

Onderzoek naar het kijkgedrag

- ◆ pasgeborenen hebben een voorkeur voor het menselijk gelaat (Stern, 1977; Messer, 1994)
- ◆ ouders worden overweldigd als hun kind hun ogen zoekt (Robson, 1967)
- ◆ 'visual cuing' (Papousek & Papousek, 1987)
- ◆ Framing (Fogel, 1979)

- ◆ *"For a person who is deaf, and who by definition cannot process language through audition alone, visual attention to a partner is the sine qua non of communication."* (Prendergast & McCollum, 1996 p. 11)
- ◆ *"Regardless of whether the deaf child will be learning to sign or to lipread, language acquisition will depend greatly on the visual modality".* (Koester, Karkowski & Traci, 1998, p. 6)

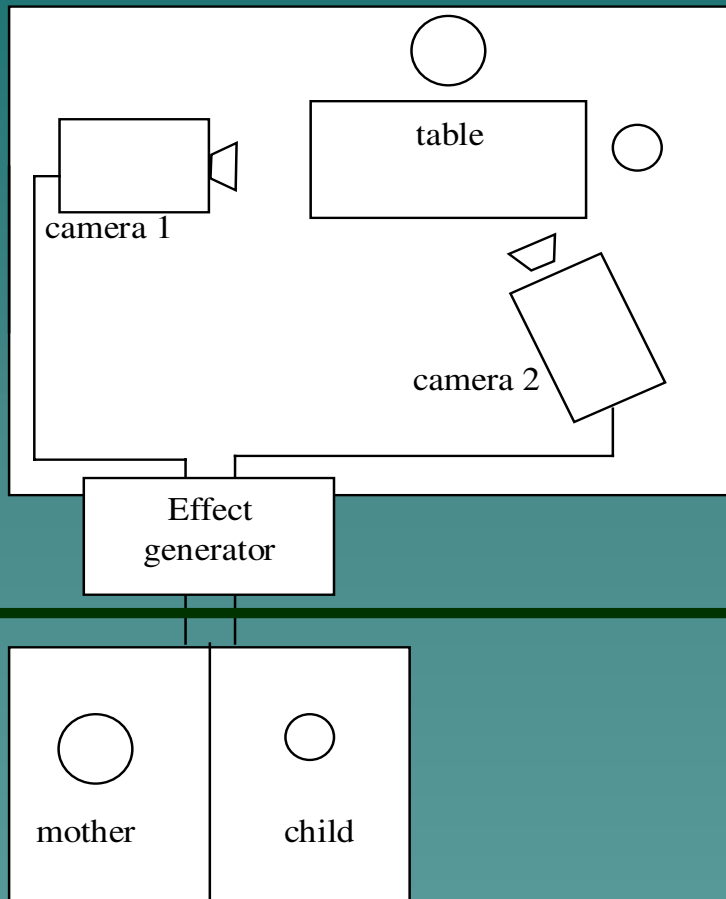
Onderzoeksvragen

- ◆ Is de "hoeveelheid" kijkgedrag verschillend bij NHS-D en NNHS-D?
- ◆ Verschillen de interactieve "kijkpatronen" tussen ouder en kind in beide condities?
- ◆ Beïnvloedt het interactieve kijkgedrag de communicatieve ontwikkeling van het dove kind?
- ◆ Hoe verhouden NHS-D kinderen en hun ouders zich m.b.t. kijkgedrag t.a.v. NNHS-D kinderen en horende kinderen?

Onderzoeksgroep

	NNHS-D N=17	NHS-D N=5	H N=5
PTA	112 dB	90 dB	
PTA aided	80 dB	43 dB	
IQ/OQ	116 IQ	117 OQ	124 OQ
Leeftijd aanvang	12-14 mnd	< 3 mnd	

Positie van de camera's

Taak 2: blokkentoren

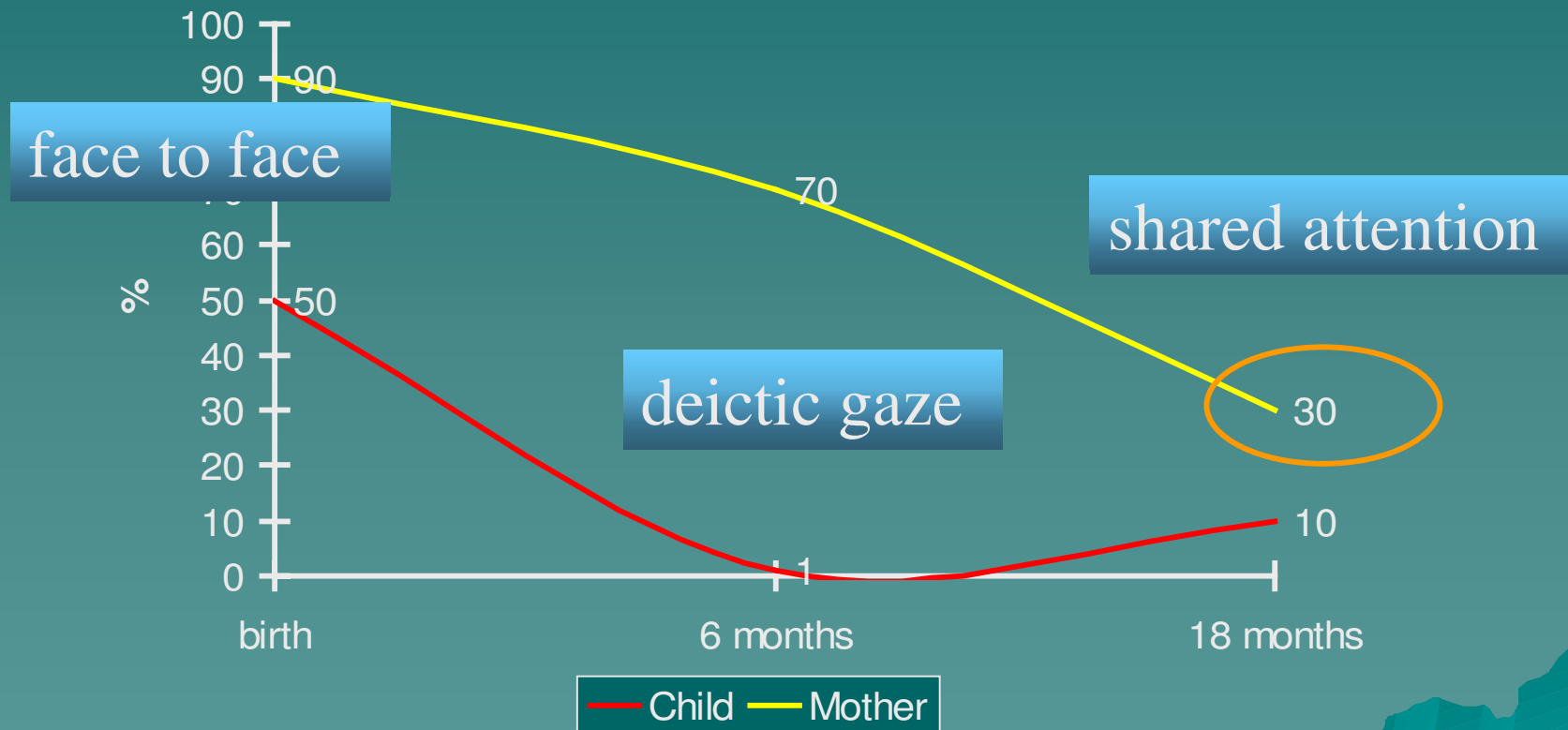

Reliability

	Inter-scorer reliability		Intra-scorer reliability	
	Child	Mother	Child	Mother
Total Gaze Cohen's Kappa	.93	.89	.96	.82
Eye contact Point-by-point	.81	.79	.83	.74

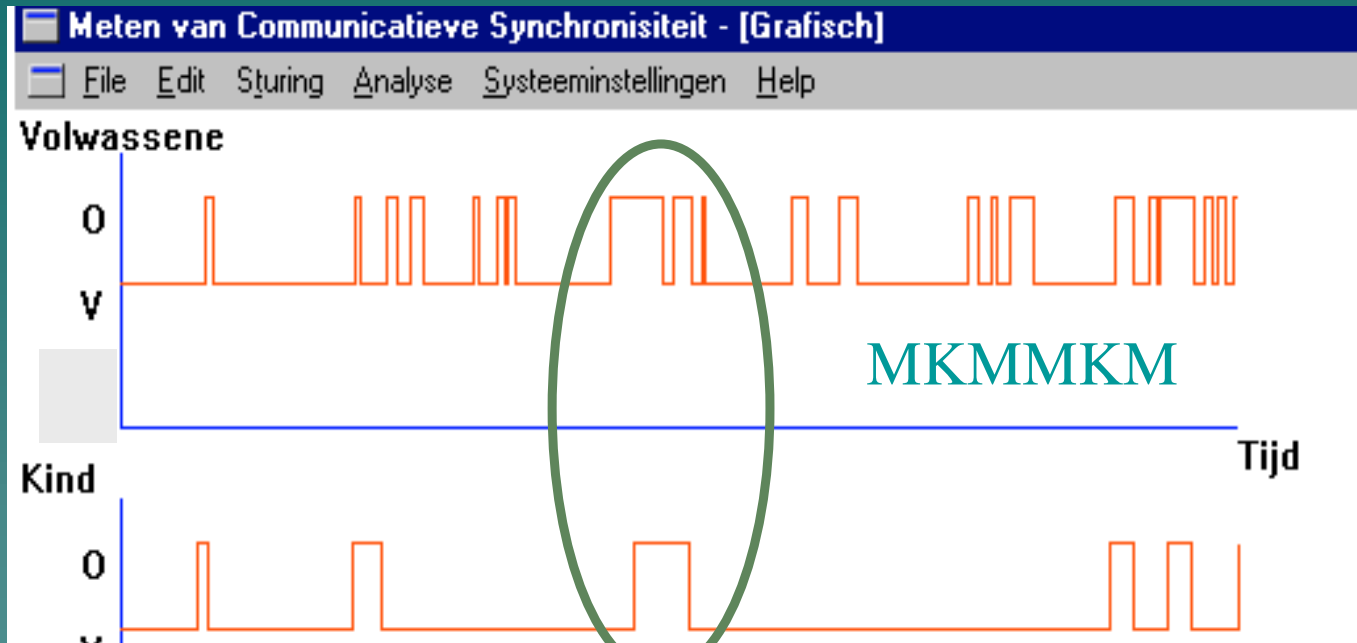
- ◆ Is de “hoeveelheid” kijkgedrag verschillend bij NHS-D en NNHS-D?

Evolutie in het dyadisch kijkgedrag

- ◆ Verschillen de interactieve “kijkpatronen” tussen ouder en kind in beide condities?

Kijkpatronen

Een KIJKPATROON is een deel van de interactieketen, dat als een afgerond geheel beschouwd wordt, als beide interactiepartners hun geopend kijkgedrag naar elkaar ook beiden hebben afgesloten.

- ◆ Beïnvloedt het interactieve kijkgedrag de communicatieve ontwikkeling van het dove kind?

Ontlokkingsstaak

Proto-imperatief

Insertion of the adult as a means to attaining objects or other goals

(Bates, 1976; Bates, Camaioni & Volterra, 1979)

Protodeclaratief

Use of an object as a means to obtaining attention from the adult

(Bates, 1976; Bates, Camaioni & Volterra, 1979)

Observatiecategorieën

CASBY & CUMPATA		LICHTERT	
1	Gestueel	1	Gestueel Deiktisch gestueel – betrokken
		2	Deiktisch gestueel en kijken
2	Vocaal	3	Vocaal Deiktisch vocaal
		4	Deiktisch vocaal en kijken
3	Proto-taal	5	Proto-taal Referentieel gestueel
		6	Referentieel vocaal
4	Conventioneel	7	Conventioneel Manueel/Vocaal

Uitingsvormen

- ◆ Reiken als signaal
- ◆ Reikwijzen
- ◆ Wijzen
- ◆ vocalizeren
- ◆ Referentiële gestes
- ◆ Referentiële vocalisaties
- ◆ woorden
- ◆ gebaren

NNHS: Kijkpatronen (24 mnd) en communicatief niveau (30 mnd)

Positieve correlatie

- ◆ Complexe patronen
- ◆ Moeder begint het aankijkgedrag
- ◆ Framing moeder

Negatieve correlatie

- ◆ Solitair kijkgedrag
- ◆ Framing kind

NHS: Kijkpatronen (18 mnd) en communicatieniveau (24 mnd)

Positieve correlatie

Negatieve correlatie

◆ GEEN

◆ GEEN

Onderzoeksvragen

- ◆ Hoe verhouden NHS-D kinderen en hun ouders zich m.b.t. kijkgedrag t.a.v. NNHS-D kinderen en horende kinderen?

Boekje kijken

Demyttenaere, Gielen, Lichtert & Schaerlaekens (2003)

Phillips, Lichtert & Schaerlaekens (2004)

Onderzoeksgroep II

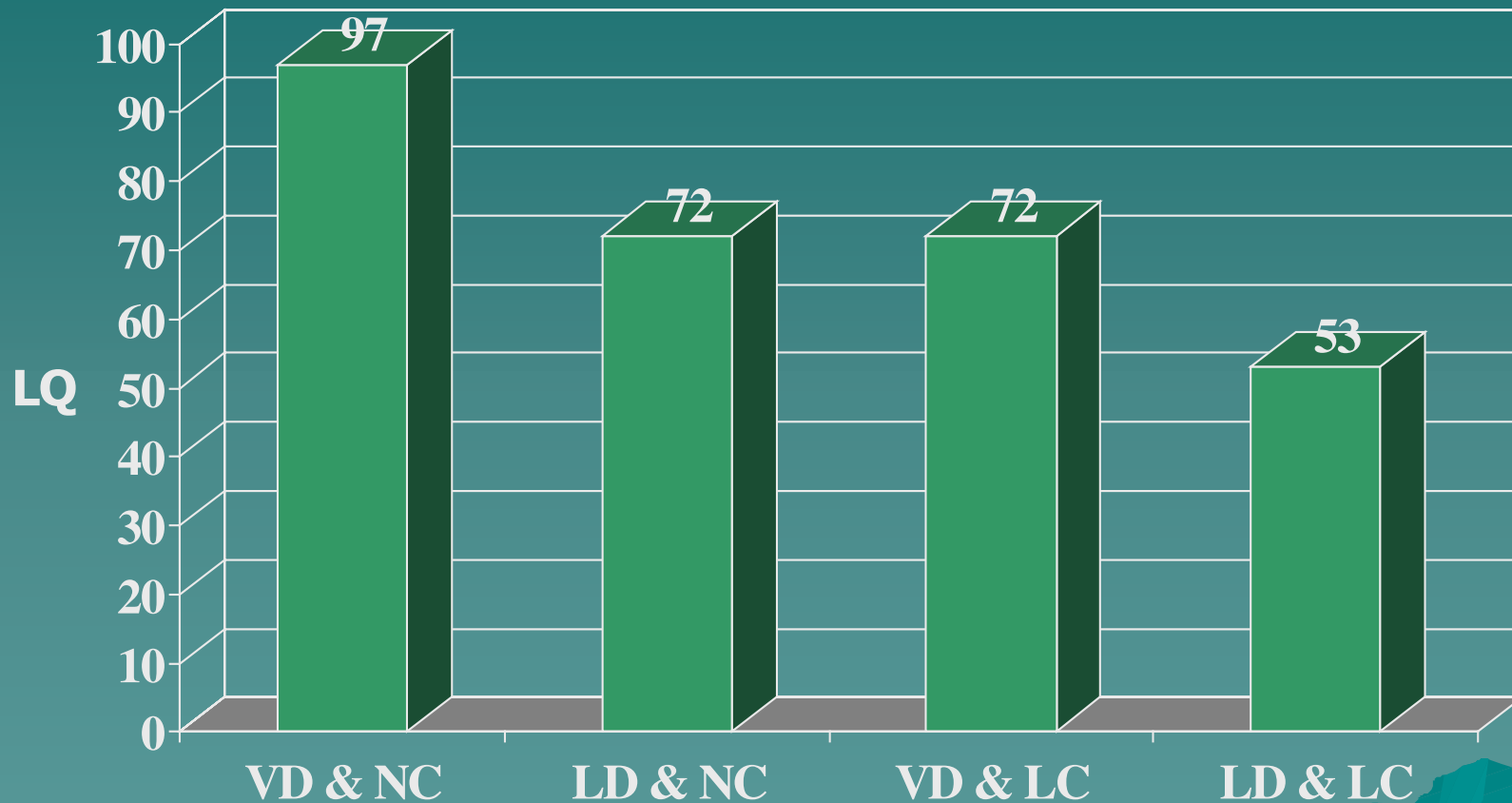
	EWING N=10	ALGO N=5	HOREND N=7
I.P.A.	107 dB (13)	91 dB (6)	-
F.I. prothese	87 dB (27)	42 dB (8)	-
IQ/OI*	113 (9.3)	117 (11)	125 (10)
Aanvang TB	12 mnd (4)	4 mnd (3)	-

* Ewing IQ; Algo en Horend OI

bevindingen

- ◆ Groeiende match tussen het dove kind en zijn horende ouders.
- ◆ Geen geïsoleerd verschijnsel.
- ◆ Toenemende power van de kinderen.
- ◆ Less is more
 - Hoe kleiner de verschillen hoe meer aandacht nodig is om de verschillen te beluisteren.
 - Aandacht voor geluidshygiëne

Gemiddeld totaal LQ (31-36 mnd): Yoshinaga-Itano (1998,2000)

VD: vroeg detectie < 6 mnd; LD: late detectie > 6 mnd

NC: normale cognitie > 80 IQ; LC: lage cognitie < 80 IQ

In samenwerking met de thuisbegeleidingsdienst Jonghelinckshof, Universiteit Gent, KU Leuven en Lessius Hogeschool

- ◆ Prof. dr. Broekaert
- ◆ Prof. dr. Loncke
- ◆ Prof. dr. Vandierendonck
- ◆ Prof. dr. Verhofstadt
- ◆ Prof. dr. Schaerlaekens
- ◆ Baeyens Ine
- ◆ Decorte Lieve
- ◆ Demyttenaere Katelijne
- ◆ Gielen Martine
- ◆ Phillips Birgit
- ◆ Saliën Evi
- ◆ Sannen Katrien
- ◆ Van Sichem de Combe L.
- ◆ Veugelen Machteld
- ◆ Thuisbegeleiders
Jonghelinckshof (KOCA)
- ◆ Ouders en kinderen

